

Vergaderjaar 1984–1985 Nr. 96a

18 117

Wijziging van de Wet op het voortgezet onderwijs en de Wet op het basisonderwijs, houdende de verplichting voor het bevoegd gezag om toekomstige leraren als schoolpracticumstudenten tot de school toe te laten**VOORLOPIG VERSLAG VAN DE VASTE COMMISSIE VOOR ONDERWIJS¹**

Vastgesteld 22 januari 1985

De leden van de **C.D.A.**-fractie hadden met belangstelling kennis genomen van het voorstel dat scholen verplicht mee te doen aan de praktijkscholing van a.s. leerkrachten. Het gaat erom studenten gedurende enkele weken per jaar de kans te geven zich te oefenen in hun toekomstige beroep. Daarbij hebben studenten zich te gedragen als goede gasten met respect voor de regels van de gastschool. De aan het woord zijnde leden hechtten eraan enkele vragen te stellen.

Omvang van de verplichting

In het wetsvoorstel staat voor het voortgezet onderwijs nauwkeurig aangegeven dat 5% van het totaal aantal lessen en maximaal 20% van de lesuren per vak tot stage-uren mogen worden. Voor het basisonderwijs echter voorziet deze wet niet in een maximum aantal stage-uren. In de Tweede Kamer antwoordde de minister op een vraag naar de grenzen als volgt: «In het basisonderwijs is er een regeling van 50%.» (Handelingen Tweede Kamer 7 november 1984, pagina 1294). De leden van de C.D.A.-fractie namen aan dat met deze 50% bedoeld is 50% van het aantal leerkrachten, conform WBO artikel 22, lid 2, en niet 50% van de lessen.

Spreiding van stageplaatsen

Ligt het in de bedoeling van de bewindsman af te wachten hoe de spreiding van stageplaatsen over het land door de opleidingsinstituten wordt geregeld?

De aan het woord zijnde leden hadden begrip voor het argument dat niet teveel door de wet moet worden geregeld of opgelegd. Maar zij vroegen zich wel af of op deze wijze niet een extra-belasting van steeds dezelfde scholen ontstaat, namelijk van die scholen die dichtbij een opleidingsinstituut liggen.

Tevens vreesden deze leden enig risico voor de kwaliteit van het onderwijs op basisscholen waar geen maximum voor het aantal stage-uren is bepaald, zodat een onevenwichtig groot aantal lessen door stagiairs zou kunnen worden gegeven.

¹ Samenstelling:

Hendriks (CDA), Mw. Grol-Overling (CDA), Pleumeekers (CDA), Oskamp (PvdA) (voorzitter), Stam (PvdA), Van Boven (VVD), Mw. Vonhoff-Luijendijk (VVD), Vis (D'66), Mw. Van Leeuwen (PSP), Hoekstra (CPN), Abma (SGP), De Gaay Fortman (PPR), Schuurman (RPF) en Van der Jagt (GPV).

Analogie toelating leerlingen?

Waarom kan de toegang tot de school slechts ontzegd worden indien «in de school» in strijd gehandeld wordt met de grondslag en doelstellingen van de school?

Waarom is niet de formulering gekozen, in andere wetten voorkomende, dat leerlingen moeten worden toegelaten indien een openbare school van hetzelfde type ontbreekt?

Lasten en baten

Het is gebleken dat, mede door de afschaffing van de stagebegeleidersvergoeding, de scholen in het land niet «staan te trappelen» om stagiairs in hun school binnen te halen. Daarom is de voorliggende wet dringend nodig.

Zou de bewindsman nog eens nader willen bezien of de baten van het toelaten van stagiairs wellicht kunnen worden opgevoerd, zodat het aantrekkelijker wordt de lasten op zich te nemen? De aan het woord zijnde leden dachten daarbij aan baten voor de school als geheel, niet voor individuele leerkrachten.

Formulering in het wetsvoorstel

In artikel 39a, lid 4, en artikel 22, lid 3, wordt onderscheid gemaakt tussen «de toegang» en «de verdere toegang». Welk is het verschil in betekenis tussen deze formuleringen?

De leden van de fractie van de **P.v.d.A.** konden met de strekking van het wetsvoorstel instemmen, daar zij nauwelijks verschillen verwachtten met de huidige situatie. Indertijd, bij het afschaffen van de faciliteiten voor begeleiders, zouden zij zich daartegen verzet hebben, zo een wetswijziging daartoe gelegenheid had geboden.

Welke gevolgen, zo vroegen zij zich nu af, heeft de toen meedogenloos aan docenten opgelegde taakverzwaring gehad voor het gemak waarmee stageplaatsen beschikbaar kwamen?

Deze leden zouden daarover graag cijfers zien, die een inzicht geven in:

- a. het aantal stagiairs per begeleider vóór en na het afschaffen van de faciliteiten;
- b. het aantal scholen/docenten dat na de opgelegde taakverzwaring geen stagiairs meer heeft geaccepteerd;
- c. de kwaliteit van de stagebegeleiding vóór en na het afschaffen van de faciliteiten.

Aan deze leden stonden gegevens ter beschikking waaruit een duidelijke kwalitatieve daling van de stagebegeleiding bleek na het afschaffen van de faciliteiten. Vrezen de bewindslieden niet, zo vroegen deze leden zich af, dat bij dwang de kwaliteit nog verder zal dalen? Hoe en door wie wordt overigens deze kwaliteit gecontroleerd?

Wordt van de zijde van de opleiding van de student verslag uitgebracht over de kwaliteit van de stagebegeleiding binnen de school aan het bevoegd gezag dan wel de directie van die school? Bij deze vraag sloten de leden van de fractie van het **C.D.A.**-fractie zich aan. Welke sancties, zo vroegen de leden van de **P.v.d.A.**-fractie vervolgens, staan er op onvoldoende inzet en kwaliteit bij de begeleiding? Of is er eerder sprake van een beloning van slechte begeleiding in de vorm van verder verschoond blijven van verplichte stagiairs?

Hebben de bewindslieden zich gerealiseerd dat stagiairs een element vormen in de concurrentieslag tussen de scholen? Het aanwezig zijn van stagiairs kan geduid worden als een bewijs van de hoge kwaliteit van de school, het ontbreken ervan kan evenwel gezien worden als het ontbreken van evenzovele storende factoren in de voortgang van het onderwijs.

Het beoogde artikel 39a van de WVO, aldus de aan het woord zijnde leden, noemt als bovengrens 5% van het totaal aantal lessen van een school – of moet dit gelezen worden als schoolsoort binnen een scholengemeenschap? – dan wel 20% per vak – per schoolsoort? – voor stage-uren.

Is dit percentage gebaseerd op onderwijskundige gronden en zo ja, welke, of is dit percentage verkregen door uit te gaan van het aantal studenten dat jaarlijks stage moet lopen? Zo er sprake is van onderwijskundige gronden, zullen er dan voldoende stageplaatsen zijn?

Is daarbij rekening gehouden met de «schoolintroductieweek» die een aantal instellingen tijdens het eerste en tweede leerjaar kent?

Deze leden gaven als voorbeeld een student biologie aan de VLVU, die in het eerste jaar 30 leseenheden stage loopt, in het tweede jaar opnieuw 30 leseenheden, en in het derde en vierde jaar in het totaal 160 uur stage loopt.

Deze leden zouden graag een overzicht ontvangen van het aantal stage-uren dat per leerjaar voor studenten aan de p.a.b.o.'s en studenten in opleiding voor docent in het v.o. nodig is en het aantal beschikbare stage-uren op grond van het beoogde artikel 39a WVO en het betreffende artikel in de WBO.

De leden van de fractie van de P.v.d.A. wilden opnieuw protest aantekenen – zoals zij ook al bij de WBO en andere wetsvoorstellen hadden gedaan – tegen het gebruik van de frase «in overeenstemming met» in een aantal artikelen. Zij achtten onzinnig, onzindelijk en on-Nederlands taalgebruik in wetgeving op zijn minst onwenselijk. De artikelen waarin deze zinsnede voorkomt waren volgens deze leden inhoudsloos en nietszeggend. Het argument indertijd gehanteerd door de toenmalige staatssecretaris, de heer Hermes, dat het hier om geaccepteerd taalgebruik gaat, overtuigde hen toen en nu niet, daar de acceptatie beperkt blijft tot de regering en de kamerleden.

Ten slotte wilden deze leden graag van de bewindslieden vernemen wat de inhoud zou zijn van de A.M.v.B.'s als bedoeld in de artikelen I (39a, achtste lid) en I (39a, negende lid), daar zij zich onder voorkennis van deze A.M.v.B.'s geen oordeel konden vormen over de inhoud en reikwijdte van de bepalingen terzake.

Vanuit het oogpunt van deregulering zonder veel enthousiasme, maar overtuigd door de argumenten van de minister van de noodzaak om door middel van een wettelijke maatregel de beschikbaarheid van een toereikend aantal stageplaatsen veilig te stellen, konden de leden van de fractie van de V.V.D. instemmen met de strekking van het onderhavige wetsvoorstel.

Wel vroegen zij zich af of – indien het onderhavige voorstel, na aanvaarding door de Eerste Kamer en publikatie in het Staatsblad, nog in het schooljaar 1984–1985 kracht van wet krijgt – het van wijs onderwijsbeleid getuigt de in dat ontwerp opgenomen percentages van 5 en 20 in het voortgezet onderwijs in het lopende schooljaar nog volledig te laten gelden. De dan nog te organiseren stages kunnen eerst plaatsvinden in de maanden maart/april tot en met juni 1985, waarin schoolonderzoeken, paasvakantie, Koninginne- en Bevrijdingsdag, de centraal schriftelijke examens en de pinkstervakantie toch al een ontregeling van het normale lessenschema veroorzaken. Een in deze periode op te leggen verplichte stage zal enerzijds een nog grotere onrust in de betrokken scholen tot gevolg hebben ten nadele van de leerlingen van die scholen, anderzijds voor de schoolpracticumstudent de vruchtbare werking missen die de minister zich – mede met dit wetsvoorstel – juist ten doel stelt!

Voorts sloten de aan het woord zijnde leden zich gaarne aan bij enkele vragen van de leden van de P.v.d.A.-fractie en behielden zij zich het recht voor om bij de openbare behandeling van het wetsvoorstel nog een aantal opmerkingen te maken ten aanzien van bepaalde facetten ervan.

De voorzitter van de commissie,
Oskamp

De griffier van de commissie,
Mevrouw Dijkstra-Liesveld